

Preses relīze

Luksemburgā, 2021. gada 21. aprīlī

ES kosmosa pakalpojumu izmantošanai nepieciešams papildu stimuls

Saskaņā ar Eiropas Revīzijas palātas (ERP) šodien publicēto īpašo ziņojumu Eiropas Savienība nav darījusi pietiekami daudz, lai pilnībā izmantotu tās kosmosa programmu potenciālu. Lai gan uz satelītiem balstītās programmas *Galileo* un *Copernicus* jo īpaši sniedz vērtīgus pakalpojumus un datus, nepieciešami papildu centieni, lai gūtu atdevi no lielajām investīcijām (līdz šim aptuveni 18 miljardi EUR) un optimizētu ieguvumus iedzīvotājiem un ekonomikai. Revidenti aicina izstrādāt visaptverošu stratēģiju un mērķtiecīgākas darbības, kā arī labāk izmantot tiesisko regulējumu, lai efektīvi atbalstītu pakalpojumu izmantošanu.

ES šobrīd ir trīs kosmosa programmas, no kurām divās ir investēts visvairāk: *Copernicus*, kas sniedz datus no Zemes novērošanas satelītiem, un globālā satelītnavigācijas un pozicionēšanas sistēma *Galileo*. Līdz 2020. gada beigām ES iztērēja 18,3 miljardus EUR kosmosa programmām. Laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam tā ir paredzējusi vairāk nekā 14 miljardus EUR. Eiropas Komisija 2016. gada stratēģijā centās palielināt Eiropas kosmosa programmu sniegtos ekonomiskos un sociālos ieguvumus, tomēr nenoteica, kādus ieguvumus jātiecas sasniegt. Tā neizvirzīja skaidrus mērķus un nenoteica termiņus, lai izskaidrotu, kam un kad jābūt sasniegtam.

“Tehnoloģiskā ziņā ES ir izdevies kļūt par pasaules līmeņa dalībnieci Zemes novērošanā no kosmosa un navigācijas pakalpojumu jomā. Taču ES trūkst visaptverošas pieejas, ar kuru atbalstīt kosmosa pakalpojumu izmantošanu, lai tādējādi pilnībā gūtu atdevi no lielajām publiskajām investīcijām,” teica par šo ziņojumu atbildīgais Eiropas Revīzijas palātas loceklis Mihails Kozlovs. *“Tā kā pasākumi, kas jāveic no 2021. līdz 2027. gadam, vēl ir sākumstadijā, mēs ceram, ka mūsu revīzija būs ierosme jaunam darbību kopumam, kas spētu efektīvi palīdzēt ES pilnībā izmantot ieguvumus no šīm vērtīgajām programmām.”*

ES revidenti konstatēja vairākus trūkumus Komisijas pieejā, pēc kuras novērtē potenciālo ieguvumu apjomu. Tādējādi ekonomiskā ietekme uz izaugsmi un nodarbinātību, kā arī

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto īpašo ziņojumu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

programmu faktiskie vispārējie ieguvumi nav zināmi un, iespējams, ir novērtēti par augstu vai par zemu.

Revidenti konstatēja, ka tad, kad 2016. gadā tika uzsāktas *Galileo* darbības, šī programma no sākotnējiem plāniem jau atpalika par astoņiem gadiem. Tomēr pēdējā laikā ir panākts labs progress, ieviešot saderīgus *Galileo* uztvērējus un tādējādi sekmējot to izmantošanu attiecīgajos tirgus segmentos (piemēram, viedtālruņi un automobiļu lietotnes). Taču ASV GPS sistēmu, kas ir pasaulē pirmā globālā satelītnavigācijas sistēma, vēl joprojām tirgū izmanto visvairāk, un *Galileo* sistēmas plašākai izmantošanai būs vajadzīgs laiks. Stāvokli apgrūtina vairākkārtējas kavēšanās: lai gan *Galileo* ir komponenti, ko citas sistēmas nespēj piedāvāt, šie komponenti vēl nav pilnībā pieejami.

Revidenti konstatēja arī, ka vairākas galvenās *Copernicus* datu lietošanas veicināšanas darbības netika skaidri formulētas vai netika sasniegts cerētais izmantošanas pieaugums. Lai panāktu pilnīgu efektivitāti, lietotnes jāizmanto plašāk nekā tikai kosmosa nozarē, bet tās joprojām pārsvarā izmanto tikai eksperti un zinātnieki. Piekluve *Copernicus* datiem ir uzlabota, bet to vēl joprojām nodrošina, izmantojot pārāk daudzas un dažādas platformas, kā arī efektīvai datu pieejamībai joprojām nav ilgtermiņa redzējuma.

Komisija 2016. gada kosmosa stratēģijā Eiropai apņēmas īstenot regulatīvus pasākumus, lai veicinātu kosmisko risinājumu izmantošanu. Taču ir darīts maz, lai apzinātu regulatīvos vai administratīvos šķēršļus, kas var kavēt kosmisko pakalpojumu izmantošanu. Revidenti brīdina, ka Komisija ir tikai daļēji izmantojusi iespējas veicināt šos pakalpojumus ar ES tiesību aktiem un standartiem, un ES kosmosa programmu veicināšanai ES tiesību aktos un starptautiskajos standartos vēl joprojām ir būtiskas nepilnības. Daudzās attiecīgajās nozarēs (piemēram, ceļa transports un loģistika, autonomie viegļie automobiļi un droni) regulas labākajā gadījumā ir nepilnīgas, taču sliktākajā gadījumā – tādu nemaz nav.

Vispārīga informācija

Eiropas Komisija, Eiropas Kosmosa aģentūra (EKA) un vairākas citas ES un ar ES nesaistītas struktūras kopīgi pārvalda ES kosmosa programmas sadarbībā ar dalībvalstīm.

Šobrīd ES ir trīs kosmosa paraugprogrammas: *Copernicus* – pasaulē lielākā Zemes novērošanas programma, *Galileo* – Eiropas Globālā satelītnavigācijas sistēma (GNSS) un *EGNOS* – Eiropas Ģeostacionārās navigācijas pārklājuma dienests. Programma *EGNOS* neietilpa šīs revīzijas tvērumā tās īpašās darbības jomas un ierobežotās finansiālās nozīmes dēļ.

Īpašais ziņojums Nr. 07/2021 “Eiropas Savienības kosmosa programmas *Galileo* un *Copernicus*: pakalpojumu sniegšana ir uzsākta, taču to izmantošanai vajadzīgi turpmāki stimuli” pašlaik ir pieejams angļu valodā ERP tīmekļa vietnē (eca.europa.eu). Drīzumā būs pieejamas pārējo valodu versijas.

Pagājušajā gadā ERP publicēja ziņojumu par [jauno attēlveidošanas tehnoloģiju izmantošanu kopējās lauksaimniecības politikas uzraudzībai](#).

Ar īpašajiem ziņojumiem ERP iepazīstina Eiropas Parlamentu un ES Padomi, kā arī citas ieinteresētās personas, tādās kā valstu parlamenti, nozares un pilsoniskās sabiedrības pārstāvji. Lielākā daļa no mūsu ziņojumos iekļautajiem ieteikumiem tiek īstenota.

Saziņa ar presi:

ERP preses birojs: press@eca.europa.eu

- *Vincent Bourgeois*: vincent.bourgeois@eca.europa.eu - Mob. tālr.: (+352) 691 551 502
- *Claudia Spiti*: claudia.spiti@eca.europa.eu - Mob. tālr.: (+352) 691 553 547